

Justisdepartementet
PB 8005 Dep
0030 Oslo

FORBRUKERRÅDET

JUSTISDEPARTEMENTET	
27 JAN 2009	
SAKSBEH:	200807603
AVDELING:	LOV EP/PSW
LOKAL:	20

Saksbehandler: Jon-Andreas Lange
Vår dato: 26.01.09

Vår referanse: 2008/690-02-630
Deres dato: 27.11.2008

Deres referanse: 200807603 EP
PSW /bj

Høring - Kommisjonens forslag til direktiv om forbrukerrettigheter

1. Innledning

Vi viser til EU-kommisjonens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forbrukerrettigheter av 8. oktober 2008 og høringsbrev fra departementet av 27. november 2008 med høringsfrist 26.januar 2009.

Kommisjonens forslag reiser store og særdeles viktige spørsmål for norske og europeiske forbrukere. Utfallet av den videre behandling av forslaget har avgjørende betydning for fremtidige norske og europeiske forbrukerrettigheter og forbrukerpolitikk.

Et delmål med forslaget fra Kommisjonens side er å identifisere hull og utilsiktede forskjeller i de aktuelle forbrukerdirektivene. Forbrukerrådet er enig med Kommisjonen i at det er behov for dette. Som Kommisjonen påpeker er mange spørsmål ikke regulert konsekvent på tvers av direktivene, og flere har fått stå åpne. Det er nyttig med en gjennomgang av direktivene med sikte på å fjerne utilsiktede forskjeller, samkjøre begrepsbruk og oppdatere i forhold til utviklingen av nye markeder.

Hovedformålet med forslaget er imidlertid å legge til rette for et mer velfungerende indre marked i Europa gjennom økt handel over landegrensene. Det er først og fremst handel på internett man har i tankene, for det er her Kommisjonen ser stort vekstpotensial. Forbrukerrådet støtter denne målsettingen. Vi er enige i at det isolert sett er positivt for norske og europeiske forbrukere med et større tilbud og lavere priser. Det er imidlertid også viktig at det legges til rette for at de varer og tjenester som tilbys har god kvalitet og at man som kjøper har gode rettigheter når varen eller tjenesten ikke holder mål. Vi må dessverre konstatere at Kommisjonen ikke lykkes med dette.

Forbrukerrådet har store innvendinger til forslaget. Det skyldes i hovedsak tre forhold:

- forslaget vil ikke ha de tilsiktede positive virkninger (se punkt 2 nedenfor)
- forslaget går uansett alt for langt i å regulere andre forhold enn det problemet gjelder, dvs internetthandel
- forslaget vil samlet sett ha store negative virkninger for norske og europeiske forbrukere (se punkt 3 nedenfor)

Skal man bruke et bilde på dette, kan man si at Kommisjonen foreskriver feil medisin, for mye medisin og med alvorlige bivirkninger som resultat.

Ad a) Forbrukerrådet deler for det første ikke Kommisjonens oppfatning om at forskjeller i statens forbrukeregler, som er muliggjort gjennom gjeldende minimumsdirektiver, fungerer som en viktig hindring for handel over landegrensene. Dette er overhodet ikke dokumentert fra Kommisjonens side, til tross for at den gjennom flere år har blitt sterkt oppfordret til å dokumentere dette. Tvert om viser Kommisjonens egne undersøkelser at bare 16 % av selgerne mener like regler vil gi stor økning i deres tilbud over landegrensene og for kjøpersiden ser det ut til at like regler ikke har særlig betydning. Undersøkelsene viser derimot at det er helt andre forhold enn like regler som motiverer selgere til å tilby sine varer over grensene, og som motiverer kjøpere til å handle over grensene. Det er derfor grunn til å tro at forslaget i liten grad vil føre til økt handel over landegrensene. Se nærmere om dette i pkt 2 nedenfor.

Ad b) Uansett virkninger, er forslaget etter Forbrukerrådets syn alt for omfattende. Selv om det kunne dokumenteres at like regler vil gi økt internetthandel, kan dette ikke begrunne svekkelse av rettigheter ved andre typer kjøp, særlig butikkjøp som fortsatt utgjør størstedelen av de handler vi gjør som forbrukere. Det må være en klar sammenheng mellom det problem man søker å løse og de løsninger man velger. Det er behov for en langt større presisjon i tiltakene. Ettersom bakgrunnen for forslaget er et ønske om økt internetthandel (og eventuelt andre former for fjernsalg som postordre og telefonsalg), synes det klart at eventuelle lovendringer under enhver omstendighet bør begrenses til internetthandel og de regler som gjelder spesifikt for slik handel. Endringer i regelverk bør begrenses til de regler som er spesifikke for internetthandel og annet fjernsalg, det vil i første rekke si fjernsalgsdirektivet med sine regler om angrerett.

Forslaget går langt videre enn dette, ved å foreslå alvorlige endringer i alminnelig kontraktsrett (kjøpsrettsdirektivet) og avtalerett (direktivet om urimelige avtalevilkår). Dette betyr at forbrukernes rettigheter ved butikkjøp i mange land begrenses kraftig, samt at adgangen til å slå ned på urimelige avtaler begrenses for alle typer forbrukeravtaler. Et ønske om å øke omfanget av internettsalg kan på ingen måte rettferdiggjøre dette. Det er vanskelig å forstå hvorfor for eksempel en kjøper av bil fra forhandler i land som Belgia, Skottland, England, Finland, Irland, Island, Litauen, Nederland, Norge, Spania, Sverige skal få redusert sin reklamasjonsfrist ned til to år fordi man har et ønske om noe lavere priser på bøker og dvd 'er mv. på internett.

Ad c) For det tredje har det fremlagte forslaget meget store negative virkninger for norske og europeiske forbrukere, se pkt 3 nedenfor. Det foreslås en generell overgang til totalharmonisering på direktivområdet. Dessuten foreslås harmoniseringen lagt på et minimumsnivå, dvs mer eller mindre tilsvarende det som er minste tillatte beskyttelse etter dagens direktiver, se punkt 3.2 nedenfor. Denne kombinasjonen ("totalharmonisering på minimumsnivå") er svært skadelig for norske og europeiske forbrukere, som vil miste eksisterende rettigheter i stort omfang. Det vil også føre til en mindre fleksibel og handlekraftig lovgivning på området og at det legges "lokk" på statenes lovgivningsmyndighet og det fruktbare samarbeid mellom stater som har ført fram til dagens nivå på forbrukervernet.

Forbrukerrådet mener forslaget vil gi store rettstap for norske forbrukere, og i beste fall små gevinster. Samlet sett er forslaget svært skadelig for norske forbrukere. Det vil være mange enkeltforbrukere som bærer kostnadene i form av store personlige økonomiske tap for at alle kunder (kanskje) får en minimal prisnedgang på visse internetthandler. Dette er etter vårt syn dårlig forbrukerpolitikk. Forbrukerrådet mener at det tvert om bør være slik at alle forbrukere bør tåle minimale prisøkninger for å betale for sterkere rettigheter for de (relativt) få av oss som opplever mangelfull levering eller andre kontraktsbrudd.

Sist, men ikke minst: "totalharmonisering på minimumsnivå" gir næringslivet manglende incentiver til å produsere varer og tjenester av høy kvalitet og lang holdbarhet. Dette vil føre til

økt "bruk-og-kast" i samfunnet, noe som igjen er skadelig for miljøet. Forslaget er særdeles lite framtidsrettet og ikke tilpasset de store utfordringer man i dag står ovenfor.

2. Manglende behov for totalharmonisering

2.1 Ingen dokumentasjon for behovet

Kommisjonen antar at forskjeller i statenes forbrukervernregler, muliggjort av gjeldende minimumsdirektiver, i praksis fungerer som en viktig hindring for handel over landegrensene. Forskjellene fører ifølge Kommisjonen til at selgere ikke vil tilby varer over landegrensene og til at kjøpere mister tillit og ikke vil kjøpe over landegrensene. Dette er det grunnleggende premisset for Kommisjonens forslag. Kommisjonen mener derfor det er behov for en generell omlegging til totalharmonisering.

Mange har stilt seg tvilende til om Kommisjonens antakelse er riktig og Kommisjonen er gjennom flere år blitt bedt om å dokumentere sin påstand. I EFTA-landenes uttalelse av 11. mai 2007 om grønnboken om revisjon av forbrukerdirektivene ("EEA EFTA Comment on the Green Paper on the Review of the Consumer Aquis") heter det blant annet:

"The EEA EFTA states acknowledge that different rules – in some respects – may constitute a barrier for cross border activity. However, as the Commission evidently appreciates, the low cross-border activity depends on a great variety of factors (cultural, historical or linguistic). Thus, the Commission – when considering the need for community action – should bear in mind that harmonisation of legislation not necessarily will make businesses or consumers opt for cross-border transactions. It may be questioned whether the alleged need for a shift from minimum to total harmonisation is sufficiently underpinned".

Forbrukerrådet noterer at Kommisjonen fortsatt ikke har dokumentert at premisset stemmer. Riktignok hevder Kommisjonen at den nå har gjort dette:

"Ifølge Eurobarometer 2008 er forskjellene en viktig hindring for handel over grenser".

Dette er ikke riktig. Eurobarometer 2008 viser ikke at forskjeller i regelverk er en viktig hindring for handel over landegrensene. Undersøkelsen(e) indikerer tvert om at forskjeller i regelverk har liten betydning for denne handelen.

Når det gjelder spørsmålet om like regler er en handelshindring for *kjøperne*, er det oppsiktsvekkende nok ikke stilt et eneste spørsmål i Eurobarometer 2008 som direkte berører dette. Det er derfor overhodet ikke noe grunnlag for å si at like regler er en handelshindring for kjøperne. Kommisjonens Gøsta Petri innrømmet også dette på et dialogmøte i regi av Justisdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet i Oslo 12. januar 2009. Han erkjente at like regler ikke var særlig viktig for forbrukerne.

Undersøkelsen viser derimot en rekke andre forhold av betydning for kjøperne, som ikke har noe med harmonisering å gjøre. Manglende internetttilgang er selvsagt en helt avgjørende faktor. Forbrukerne har generelt større tillit til selgere man møter ansikt-til-ansikt enn internettselgere. Dette gjelder både hjemme og i utlandet. Ellers er språk en viktig barriere (bare 33 % er villige til å inngå kjøpe på et annet språk enn sitt eget). Også manglende informasjon om "cross border trade" er en viss barriere (21 %).

Når det gjelder spørsmålet om like regler er en handelshindring for *selgerne*, er det kun ett spørsmål i Eurobarometer 2008 som direkte berører dette, se vedlegg 1. Over 7000 bedriftsledere ble spurt hvilken betydning like regler i de 27 EU-landene vil ha for omfanget av utenlandssalg for vedkommendes bedrift. Bare 16 % svarte at dette vil gi stor økning. Tilsammen 74 % svarte at like regler vil gi ingen endring eller liten endring. Tallene er i all hovedsak like tilsvarende tall

for 2006¹, se figuren. Etter Forbrukerrådets syn betyr dette at det ikke er grunnlag for Kommissjonens påstand om at dagens minimumsregulering innebærer en viktig handelshindring. Tvert om gir undersøkelsen grunnlag for å si at en overgang til totalharmonisering vil ha en svært begrenset effekt på internettsalg over landegrensene.

Det er også mer metodologiske svakheter ved undersøkelsen, som bør nevnes. Bedriftslederne fikk svaralternativene "stor økning", "liten økning", "liten nedgang" "stor nedgang" og "vet ikke". Svaralternativ om status quo ble ikke gitt. Likevel har så mange som 41 prosent på eget initiativ svart "ingen effekt" i stedet for å si "vet ikke". Når så mange som fire av ti på selvstandig grunnlag svarer status quo, er dette i følge vår analyseansvarlig Terje Isachsen et sterkt signal om at det er en utbredt oppfatning at ulikheter i regelverk ikke påvirker handel over landegrensene.

2.2 Behov for en langt mer detaljert analyse

Etter Forbrukerrådets syn er det en grunnleggende svakhet ved forslaget at det ikke er dokumentert noe behov for totalharmonisering, verken på et konkret område eller generelt. Etter vårt syn er det behov for en langt mer grundig analyse av årsaker til markedssvikt, brutt ned på de enkelte markeder og problemstillinger. Man må også se på alternative løsninger, for eksempel bredbåndutbygging som opplagt vi ha stor effekt.

Vi er således helt på linje med det EFTA-landene skrev i høringsuttalelsen til grønnboka i 2007:

"In any case, in striking the right balance between consumer protection and harmonisation, the EEA EFTA states would urge the Commission carefully to examine in which areas or questions there might be a need for total harmonisation and in which areas a minimum approach will be more appropriate. A guiding principle may be to examine whether the differing rules constitute a barrier for cross border trade without substantially increasing consumer protection. Thus, while maintaining a preference for the minimum harmonisation approach, the EEA EFTA states believe that the question of harmonisation cannot be answered entirely in general, as it should to some extent be decided on a case-by-case basis".

Det er viktig at det er en klar sammenheng mellom det problem man søker å løse og de løsninger man velger. Siden formålet med forslaget er økt *internetthandel*, synes det naturlig å begrense tiltakene til internetthandel. Regler laget spesifikt for slik handel, særlig fjernsalgsdirektivet med sine angrerettsregler, er det naturlig å se nærmere på. Derimot må man være langt mer forsiktig med å foreslå endringer i regler som også gjelder annet enn internettsalg. Her må man spesielt vurdere de negative konsekvenser endringer kan få for *annen handel enn internetthandel*. Det er ingen grunn til å svekke forbrukerbeskyttelsen for slike andre kjøp for å styrke internetthandelen.

Forbrukerrådet utelukker ikke at det kan være et behov for totalharmonisering av regelverk på enkelte områder. Dette må imidlertid vurderes konkret for det enkelte marked eller direktiv. En forutsetning for å innføre totalharmonisering på et område må være

- a. at det kan dokumenteres at markedssvikt er forårsaket av forskjellige regler i statene (ellers vil jo ikke totalharmonisering virke)
- b. at ikke andre og mindre inngripende tiltak kan løse problemet, og
- c. at de samlede positive virkninger for forbrukerne av totalharmoniseringen er større enn de negative

¹ Til tross for at Kommissjonen endret spørsmålsstillingen fra å spørre om "andel" utenlandssalg i 2006 til å spørre om "omfang" utenlandssalg i 2008.

3. Store negative virkninger for forbrukerne av en generell overgang til totalharmonisering

3.1 Generelt

Kommisjonen ønsker en generell overgang til totalharmonisering på forbrukerrettens område. Totalharmonisering innebærer at reglene fra EU blir helt ufravikelige. Det vil si at nasjonale myndigheter ikke har noen frihet til å gi regler som gir bedre forbrukervern. Hittil har forbrukerregler vært gitt som minimumsdirektiver. Det betyr at det settes en minimumsstandard som alle må respektere, men statene står fritt til å innføre bestemmelser som gir sterkere vern for forbrukerne ved behov. Kort sagt innebærer altså Kommisjonens forslag at det innføres et tak for forbrukerbeskyttelsen. For norske og europeiske forbrukere er dette et meget dramatisk forslag som vil svekke både nåværende og fremtidig forbrukerbeskyttelse, se nedenfor. Samtlige medlemmer i den europeiske sammenslutningen av forbrukerorganisasjoner (BEUC) er motstandere av forslaget. Forbrukerrådet vil be departementet fastholde sitt syn fra 2007 der man klart tok avstand fra en slik generell omlegging. Fra EFTA-uttalelsen gjengis:

"The EEA EFTA states will point out that the minimum harmonisation approach has a number of advantages. This approach gives a leeway for national development and refinement of (consumer) contract law, and may also lead to a certain regulatory competition. The minimum harmonisation approach also makes it easy to respond rapidly to market developments by issuing new national legislation. A minimum harmonisation approach seems in line with the principle of subsidiarity. Thus, a major concern for the EEA EFTA states is that a total harmonisation approach will lead to a stagnation of contract law. Another concern is that the process of review of Community legislation is too slow to be able to adapt rapidly enough to changing circumstances and market developments. It would also probably be more difficult for Member States to reach agreement on EC legislation based on total harmonisation. Thus, a shift to total harmonisation needs to be carefully considered".

Forbrukerrådet utelukker som nevnt ikke totalharmonisering når dette er nødvendig, men behovet skal altså være dokumentert, se punkt 2.2. foran. Dette samsvarer med subsidiaritetsprinsippet, dvs at EU ikke skal handle på et område med mindre det er klart at målet bedre kan oppnås med felles regler enn på nasjonalt plan. Utgangspunktet bør imidlertid være at statene fortsatt skal ha frihet til å gi sterkere forbrukerbeskyttelse enn normen når det er påkrevd.

Den største ulempen med totalharmonisering er som nevnt at det legges et lokk på den nasjonale lovgivningsmyndigheten. Når det ikke kan gjennomføres regler som fører til høyere forbrukerbeskyttelse enn direktivene foreskriver, hindrer man kreativ konkurranse mellom ulike nasjonale lovgivningsmyndigheter og, ikke minst muligheten til å ta lærdom av hverandre.

Dette er uheldig også for Norges del; det er slett ikke alltid Norge har de mest forbrukervennlige reglene. Eksempelvis kan nevnes regelen på Kypros om at selger *straks* må returnere det forbrukeren har betalt dersom angreretten benyttes, mens det i Norge holder at dette skjer innen 14 dager. I Slovenia og Spania har man innført sanksjoner overfor næringsdrivende dersom pengene ikke tilbakebetales i tide, noe vi ikke har i Norge.² Ved totalharmonisering fratas Norge muligheten til å strekke seg etter bedre løsninger hos andre land.

Totalharmonisering fører videre til mindre fleksibilitet, da nasjonale myndigheter fratas muligheten til raskt å tilpasse lovgivningen i henhold til markedsendringer og nye produkter. I praksis legges isteden et lovgivningsmonopol i hendene på EU-institusjonene, og det er en kjent sak at EUs kvern maler langsomt. Forbrukerkredittdirektivet kan brukes som eksempel; dette har vært gjenstand for diskusjon og forhandlinger i flere år. Når man endelig blir enige om et resultat, kan reglene som vedtas allerede ligge langt bak utviklingen i markedet. Manglende

² Jf. Den komparative analyse af forbrugerlovgivningen i EU

erfaringer og løsninger fra medlemslandene kan også føre til at reglene som utvikles i EU legges på et lavere nivå enn de ville gjort uten totalharmonisering.

3.2 Lavt nivå på forbrukerbeskyttelsen – konkrete eksempler

Forslaget innebærer at forbrukerbeskyttelsen legges på dagens minimumsnivå. Det vil si at dagens minimumsnivå blir morgendagens maksimumsnivå. Forbrukerrådet er uavhengig av spørsmålet om valg av harmoniseringsform, særdeles skuffet over at Kommisjonen har lagt seg på laveste nivå. Men det er selvsagt kombinasjonen med totalharmonisering som gjør forslaget så skadelig for norske forbrukerrettigheter.

Forbrukerrådet ser det som særdeles viktig at den obligatoriske forbrukerbeskyttelsen økes. Dersom det velges en løsning med totalharmonisering, må man velge harmonisering på høyeste nivå. Forbrukerrådet er enig i EFTA-statenes synspunkter når det gjelder behov for forbrukervern på høyt nivå. Fra EFTA-uttalelsen 2007 siteres:

“The EEA EFTA states will emphasise that a high level of consumer protection should be one of several guiding principles for any prospective legal initiative. Several countries already have a high level of consumer protection in the areas covered by the Green Paper. Total harmonisation may lead to weaker consumer protection in these countries, and one should therefore consider the possibility for Member States to maintain already existing legislation protecting consumers”.

Det er klart at mange eksisterende rettigheter går tapt hvis forslaget vedtas. Dette vil ikke bare føre til at selve lovbestemmelsene fjernes, men også at tilhørende rettspraksis og juridisk teori blir uten betydning. På flere områder betyr det at en avklart og god rettsstilling erstattes med en uavklart og dårlig rettsstilling.

Det er vanskelig å overskue virkningene av forslaget. Vi håper departementet kan gå grundig gjennom alle konsekvenser av forslaget, men ser at dette er en omfattende oppgave. Vi skal her bare nøye oss med å peke på noen av de alvorligste eksemplene på at norske forbrukere vil miste rettigheter:

1. Den absolutte reklamasjonsfrist senkes fra fem til to år når det gjelder gjenstander med vesentlig lenger levetid enn to år. Dette er et voldsomt inngrep. All klagerett utelukkes fra to år etter kjøpet uansett hvor klar eller alvorlig feilen er. Denne endringen vil koste mange enkeltforbrukere dyrt. Endringen åpner for produksjon og salg av varer med lavere kvalitet og holdbarhet. Dette er en uønsket utvikling, både fra forbruker- og miljøperspektiv.
2. Avtaleloven § 36 (“generalklausulen”) er en svært viktig bestemmelse som gir vid adgang til å kjenne avtaler eller enkeltvilkår urimelige på alle typer avtaler. Bestemmelsen er veldig mye brukt i nemnds- og rettspraksis og av stor betydning for forbrukere. Direktivets art. 32 åpner for sensur av urimelige kontraktsvilkår hvis det foreligger en *”betydelig skævhed i parternes rettigheter og forpliktelser... til skade for forbrukeren”*. Kravet om *”betydelig skjevhet”* tyder på en høyere inngrepsterskel enn hva som gjelder etter avtalelovens § 36 (og etter markedsføringslovens § 9 a). Dette er en alvorlig svekkelse av forbrukervernet på alle forbrukerområder som på ingen måte lar seg forsvare med et ønske om noe lavere priser på netthandel.
3. Artikkel 22 om levering vil så vidt vi forstår vesentlig svekke forbrukerens rettigheter ved forsinkelse. Dette er i seg selv et stort paradoks, ettersom ikke-levering faktisk er et både reelt og opplevd problem ved internetthandel.³ Man skulle derfor anta at Kommisjonen ville styrke forbrukernes rettigheter ved ikke-levering, for å legge opp til færre problemer og større tillit. I

³ Ikke-levering er ifølge ForbrukerEuropa vanligste klagegrunn.

stedet lages det en (fravikelig!) hovedregel om at levering skal skje senest 30 dager etter avtaledato. Siden den er fravikelig antar vi at den næringsdrivende ensidig vil kunne tvinge fram lengre leveringstid. Mer alvorlig er det at konsekvensen av en forsinkelse (utover 30-dagersfristen eller avtalt frist) kun er at kjøper skal få tilbake eventuell innbetalt kjøpesum innen 7 dager (uten renter). Dette står i skarp kontrast til kjøperens rett etter forbrukerkjøpsloven, der kjøper ved forsinkelse har følgende rettigheter: holde kjøpesummen tilbake, kreve oppfyllelse, kreve heving og kreve erstatning, se fkl § 19. Har vi forstått forslaget riktig, innføres en gratis avbestillingsrett for selger innen 37 dager, uten krav til begrunnelse el. Det vil åpne for spekulasjon i store renteinntekter for useriøse selgere. Forslaget er et alvorlig inngrep i kjøpers rettigheter og i alminnelige kontraktsrettslige prinsipper. Siden det rimeligvis må være balanse mellom partene (og minst like sterk rett for forbrukerkjøper) kan vi vanskelig se det annerledes enn at forslaget også må gi kjøper fri avbestillingsrett innen samme periode. Det vil i så fall innebære en utvidelse av angreretten på 23 dager! Dette forholdet kommenteres ikke av Kommisjonen.

4. Den relative reklamasjonsfrist endres fra å være minimum to måneder til å være maksimum to måneder.

5. Angrefristen ved fjernsalg reduseres fra maks 1 år til maks 3 måneder i tilfeller hvor det ikke er informert/informert tilstrekkelig om angreretten.

6. I tillegg til at de foreslåtte regler er svake, er det vesentlige regler som helt mangler. Det er særlig skuffende at visse bestemmelser som faktisk kan antas å ha en viss betydning for tilliten til internetthandel over landegrensene, er utelatt. Vi mener for det første at det bør innføres en bestemmelse etter mønster av den norske kredittkjøpsloven § 8. Denne sier at kjøper kan rette tilsvarende krav mot kredittyter som mot selger. For kjøp på kreditt, f eks kredittkort som er veldig praktisk ved internetthandel, gir bestemmelsen ekstra sikkerhet. Hvis det f eks viser seg at selgeren ikke leverer som avtalt, og deretter ikke gjør opp for seg, kan man rette krav på pengene tilbake mot banken. Dette reduserer risikoen for å tape penger på svindel mv, noe forbrukere faktisk er bekymret for ved netthandel. Videre gir bestemmelsen kredittyterne incentiver til å fjerne useriøse brukersteder fra markedet. Begge deler vil kunne øke tilliten til netthandel, noe som nettopp er Kommisjonens hensikt.

7. Videre bør det innføres rett til å gå direkte på produsent (og andre tidligere salgsledd) ved mangler. Dette vil minske forbrukernes risiko for å bli sittende med udekket tap i mangelstilfellene og således kunne ha en viss tillitskapende effekt på netthandel.

4. Konklusjon og kort oppsummering:

1. Det er en grunnleggende svakhet ved forslaget at det ikke er dokumentert noe behov for totalharmonisering, verken på et konkret område eller generelt.
2. Forbrukerrådet ønsker ikke en generell overgang til totalharmonisering. Forbrukerrådet ber departementet fastholde sitt syn fra 2007 der man klart tok avstand fra en slik generell omlegging.
3. Forbrukerrådet utelukker ikke totalharmonisering av regelverk på enkelte områder når dette er nødvendig, men behovet skal være dokumentert. Dette må imidlertid vurderes konkret for det enkelte marked eller direktiv. En forutsetning for å innføre totalharmonisering på et område må være:
 - a. at det kan dokumenteres at markedssvikt er forårsaket av forskjellige regler i statene (ellers vil jo ikke totalharmonisering virke)
 - b. at ikke andre og mindre inngripende tiltak kan løse problemet, og
 - c. at de samlede positive virkninger for forbrukerne av totalharmoniseringen er større enn de negative

4. Forbrukerrådet ser det som særdeles viktig at den obligatoriske forbrukerbeskyttelsen økes. Dersom det velges en løsning med totalharmonisering, må man velge harmonisering på høyeste nivå.
5. Ettersom bakgrunnen for forslaget er et ønske om økt internetthandel (og eventuelt andre former for fjernsalg som postordre og telefonsalg), synes det klart at eventuelle lovendringer under enhver omstendighet bør begrenses til internetthandel og de regler som gjelder spesifikt for slik handel. Endringer i regelverk bør begrenses til de regler som er spesifikke for internetthandel og annet fjernsalg, det vil i første rekke si fjernsalgsdirektivet med sine regler om angrerett.
6. Forbrukerrådet ber derfor departementet fastholde sin motstand mot en generell overgang til totalharmonisering. Vi ber også departementet ta klart til orde for at det er behov for en langt mer omfattende og detaljert analyse av årsakene til markedssvikt og av alternative løsninger.

Dersom departementet vurderer å endre syn, vil vi be om at det legges opp til en bred politisk debatt om dette spørsmålet i forkant, i samsvar med regjeringens og Stortingets målsettinger for en ny Europapolitikk.

Med hilsen

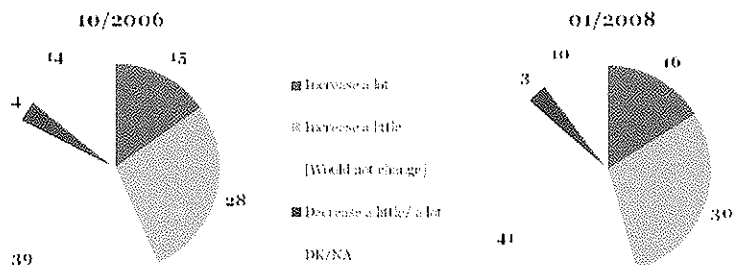
for Forbrukerrådet

Randi Flesland
direktør

Audun Skeidsvoll
forbrukerpolitisk
direktør

Vedlegg 1

Graph 33. If same provisions of the laws [...] throughout the 27 EU countries, the proportion of your cross-border sales would...

Q10(2006). If the provisions of the laws regulating transactions with consumers were the same throughout the 27 member states of the EU, do you think that the level of your cross-border sales would ...
 Q10(2008). If the provisions of the laws regulating transactions with consumers were the same throughout the 27 member states of the EU, do you think that ... the proportion of your cross-border sales would ...
 These: all respondents, N=112 in 2006 and 112 in 2008

The table below shows that the perception that there would be increased cross-border activity is consistent, regardless of the amount of cross-border trading experience. However, those not trading

Q10(2006). If the provisions of the laws regulating transactions with consumers were the same throughout the 27 member states of the EU, do you think that the level of your cross-border sales would ...
 Q10(2008). If the provisions of the laws regulating transactions with consumers were the same throughout the 27 member states of the EU, do you think that ... the proportion of your cross-border sales would ...
 These: all respondents, N=112 in 2006 and 112 in 2008

The table below shows that the perception that there would be increased cross-border activity is consistent, regardless of the amount of cross-border trading experience. However, those not trading feel this more intensely than the others.

Those who currently conduct cross-border trade were more likely to say – on an unprompted basis, as this answer was not an option – that nothing would change compared to those without cross-border experience (43% vs. 35%). Almost the same number of retailers trading cross-border agree that such harmonisation of regulations could somewhat (or even significantly) facilitate cross-border activity (42%). However, the majority of retailers not trading cross-border (57%) expect such an influence.

Those who use e-commerce are more optimistic (with 51% anticipating an increased sales volume) than those who do not (40%), but these tend to be those who already have cross-border experience (57% vs. 49% of those e-traders who currently only sell domestically).

Table 5. If the provisions of the laws regulating transactions with consumers were the same throughout the 27 EU Member States, do you think that the level of your cross-border sales would ... (% EU27)

	Trading cross-border	Not trading cross-border
Decrease a lot or a little	3	4
Increase a little	27	38